

Врз основа на член 16 ставови (2) и (3) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 и 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 153/19, 180/19, 275/19, 77/21, 122/21, 178/21, 150/22 и 236/22), Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на _____, донесе

ПРОГРАМА ЗА АКТИВНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА МАЈКИТЕ И ДЕЦАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2023 ГОДИНА

I. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Општа цел

Општа цел на оваа програма е континуирано унапредување на здравјето на децата и жените во репродуктивен период во насока на намалување на доенечката и матернална смртност.

2. Специфични цели

2.1. Континуирано унапредување на системот на мониторирање на здравствениот статус на мајките и децата и ефикасноста на здравствената заштита;

2.2. Подигање на информираноста и едуцираноста на населението за здрави животни стилови и правилно здравствено однесување во преконцепциски, антенатален, постнателен и во доенечкиот период, со фокус на ранливите категории на жени (жени Ромки, жени од руралните подрачја и лица без идентификација);

2.3. Унапредување на квалитетот и еднаквоста во пристапот до здравствените услуги за мајките и децата, со посебен фокус на ранливите категории жени;

2.4. Навремено откривање на заболувања кај новороденчињата, доенчињата и малите деца;

2.5. Јакнење на интерсекторската соработка и мобилизирање на партнерството во заедницата на сите релевантни партнери во идентификација и решавање на

здравствените проблеми на мајките и децата особено во намалувањето на бариерите и зголемувањето на достапноста на услугите;

2.6. Обезбедување навремен и ран пристап на секоја бремена жена до квалитетна антенатална здравствена заштита (отстранување на сите видови на географски, финансиски и културолошки бариери особено кај ранливите групи);

II. ПОКАЗАТЕЛ ЗА УСПЕШНОСТ НА ПРОГРАМАТА

Индикатори на успешност на спроведување на програмата се:

- Намален морбидитет на новороденчиња
- Намалена перинатална смртност
- Намалена доенечка смртност
- Намален морбидитет на мајки
- Намалена матернална смртност
- Намален % на живородени со ТТ под 2500 грама.

III. МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ОД ПРОГРАМАТА

1. Активности за мониторирање на здравствениот статус на мајките и децата и проценка на ефикасноста и достапноста на здравствените сервиси:

- бесплатни прегледи и лабораториски прегледи во тек на бременост, поврзани со бременост, бесплатно породување за бремени жени - лица без документ за идентификација;
- бесплатни прегледи за жени кои претпреле сексуално насилство;
- медикаментозен абортус.
- набавка на современи контрацептивни средства (орална контрацепција, спирали, кондоми) за жени од социјално-ранливи категории и жени од социјално-ранливи категории со репетитивни абортуси;
- месечна стимулација во времетраење од 2 (две) години за избран лекар гинеколог во општина Шуто Оризари.

2. Активности за здравствена промоција и унапредување на здравственото однесување преку едукација на населението и промотивни активности:

- промоција на светската недела на доење.

3. Јакнење на капацитетите на здравствени работници кои обезбедуваат здравствена заштита на деца и жени во репродуктивен период:

- изготвување на Информација за здравствената состојба на мајките и децата за 2022 година;
- ангажирање на членовите на Државната комисија за биомедицинско потпомогнато оплодување согласно Закон за биомедицинско потпомогнато оплодување.

4. Активности за рана детекција на заболувања кај новороденчињата, доенчињата и малите деца:

- спроведување на тиреоиден скрининг кај сите новородени деца во Република Северна Македонија;
- неонатален метаболен скрининг за целна популација за новородени сомнителни за метаболни заболувања;
- национален скрининг за цистична фиброза;
- спроведување на пилот скрининг за фенилкетонурија.

5. Активности за собирање, обработка и анализа на индикаторите за перинатално здравје на мајката и новороденчето

- идентификација и дефинирање на перинаталните индикатори од интерес;
- запознавање на вработените во породилиштата со листата на дефинирани индикатори;
- презентација на начинот на собирање и испраќање до Управа за електронско здравство;
- јакнење на капацитетите на Управа за електронско здравство за собирање, обработка и анализа на индикаторите;
- собирање на индикаторите од сите родилишта во Република Северна Македонија, групирање, обработка и анализа;
- изработка на детален Извештај за состојбата со перинаталното здравје за 2022 година;
- одржување на Конференција за презентирање, анализа и дискусија на индикаторите;
- дефинирање на идните чекори во насока на унапредување на квалитетот на перинаталната здравствена заштита.

6. Воспоставување на систем за преглед на морталитет и компликации на мајките со цел безбедна бременост преку спроведување, евалуација и постапување по препораките од упатството на СЗО

- креирање група која ќе работи на документ за воведување на регулаторна рамка за спроведување на Програмата за дигитална платформа за компликации во акушерство и одговор на компликации (OSRS) и развој на план за имплементација, вклучувајќи обука на националниот тим со меѓународен консултант и приклучување на Управата за електронско здравство – неколкудневна работилница;
- преку Управата за електронско здравство преглед и ажурирање на националните единици/ентитети (списокот на болници и соодветните известувачи);
- одржување на платформата/системот за преглед на морталитетот;
- организација на Работилници за дефинирање на формуларот за собирање податоци; изработка на нови обрасци за олеснување на системот за внес на податоци.

7. Јакнење на интерсекторска соработка и соработка со локалната заедница

- одржување на работилница за креирање на активностите на Програмата со сите чинители и потенцијални партнери.

IV. СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОЦЕСОТ НА СЛЕДЕЊЕ, ОЦЕНУВАЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ

Процесот на следење, оценување и известување ќе се спроведува согласно насоките во упатствата, преку подготовка на годишен план на спроведување на активностите на Програмата, на квартално ниво и останатите дефинирани табели за оценување на спроведувањето.

V. ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Извршители на оваа програма се: Министерство за здравство, Управа за електронско здравство, Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство-Скопје, Универзитетска клиника за детски болести-Скопје, Клиничка болница Тетово, Општа болница Куманово, Здравствен дом на Скопје - Скопје, Специјална болница за гинекологија и акушерство „Мајка Тереза“ - Скопје и јавните здравствени установи во Република Северна Македонија кои се наведени во табелата 1.

VI. ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА РАСПРЕДЕЛЕНИ ПО МЕРКИ И АКТИВНОСТИ

Активностите предвидени во оваа програма ќе се финансираат од Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година.

Распределбата на средствата по оваа програма ја врши Министерството за здравство квартално, врз основа на реализирани активности по доставени фактури и извештаи содржани во Програмата, од страна на извршителите, согласно утврдениот годишен план за работа (табела 1.) со финансиски средства распределени по мерки/активности од оваа програма.

Табела 1. Потребни финансиски средства за реализација на оваа програма

	Активности	Извршител	Количина	Цена (во денари)	Вкупно (во денари)
1.	Неонатален скрининг за хипотиреоза за сите новородени	Универзитетска клиника за детски болести - Скопје	18000	170,00	3.060.000,00
2.	Неонатален метаболен скрининг за целна популација за новородени сомнителни за метаболни заболувања	Универзитетска клиника за детски болести - Скопје	6000	900,00	5.400.000,00
3.	Неонатален скрининг за цистична фиброза	Универзитетска клиника за детски болести - Скопје	18000	170,00	3.060.000,00
4.	Пилот скрининг за фенилкетонурија	Универзитетска клиника за детски болести - Скопје	10000	180,00	1.800.000,00
5.	Медикаментозен абортус	Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство Скопје и Специјална болница за гинекологија и акушерство „Мајка Тереза“ -Скопје и јавните здравствени уставови	1	1.000.000,00	1.000.000,00
6.	Набавка на современи контрацептивни средства (орална контрацепција, спирали, кондоми) за жени од социјално-ранливи категории и жени со репетитивни абортуси	Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство - Скопје, Клинички болници, Општи болници и Специјална болница за гинекологија и акушерство „Мајка Тереза“ - Скопје	1	500.000,00	500.000,00
7.	Анализа на индикаторите за перинатално здравје на мајката и новороденчето	Министерство за здравство, Управа за Електронско здравство,	1	200.000,00	200.000,00

	и развој на план за унапредување на квалитетот на перинатална здравствена заштита	Комитет за безбедно мајчинство			
8.	Воспоставување на систем за преглед на морталитет и компликации на мајките со цел безбедна бременост преку спроведување, евалуација и постапување по препораките од упатството на СЗО	Министерство за здравство, Управа за електронски здравство Комитет за безбедно мајчинство	1	200.000,00	200.000,00
9.	Месечна стимулација во времетраење од 14 (месеци) години за избран лекар гинеколог во општина Шуто Оризари	Приватна Здравствена Установа Мајка Б&М Кофинансирана од Министерство за здравство	14	15.000,00	210.000,00
10.	Бесплатни прегледи за жени кои претпреле сексуално насилство	Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство - Скопје, Клиничка Болница Тетово, Општа болница Куманово	3	60.000,00	180.000,00
11.	Бесплатни прегледи и лабораториски прегледи во тек на бременост, поврзани со бременост, бесплатно породување за лица без документ за идентификација	Јавни здравствени установи	1	350.000,00	350.000,00
12.	Недела на доење	Комитет за безбедно мајчинство /Подкомитет за поддршка на доење	1	30.000,00	30.000,00
13.	Изготвување на Информацја за здравствената состојба на мајките и децата за 2022 година	Здравствен дом на Скопје - Скопје	1	10.000,00	10.000,00
14.	Финансиски средства за ангажирање на членовите	Министерство за здравство	1	1.000.000,00	1.000.000,00

на Државната комисија за биомедицинско потпомогнато оплодување согласно Закон за биомедицинско потпомогнато оплодување - неизмирени обврски за 2021 и 2022 година				
Средства кои се обезбедени од Буџетот на Република Северна Македонија				17.000.000,00
Вкупно				17.000.000,00

VII. Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Број: _____
 _____ 2023 год.

ПРЕТСЕДАТЕЛ
НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА,

С к о п ј е

Димитар Ковачевски